

POUŽITÍ RAKETOVÉHO VOJSKA A DĚLOSTŘELECTVA PŘI PODPOŘE BOJOVÉ ČINNOSTI OPERAČNÍ MANÉVRUJÍCÍ SKUPINY

V článku chci přispět k rozvoji teorie v oblasti použití operační manévrující skupiny z hlediska účasti raketového vojska a dělostřelectva jak v její sestavě, tak i ve vytváření podmínek pro její úspěšnou bojovou činnost v hloubce operační sestavy nepřítele.

Již zveřejněné články k této tematice ve Vojenské mysli č. 6 a 8/1980 jednoznačně potvrzují, že činnost operační manévrující skupiny nemůžeme vytrhovat z kontextu frontové či armádní operace. Nejinak tomu bude i v oblasti operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva, jehož koncepce vychází z hluboké analýzy zkušeností slavné Sovětské armády a jejího dělostřelectva ve Velké vlastenecké válce, obohacené o nejnovější poznatky vědeckotechnické revoluce, které se v plné míře odrazily právě v prudkém rozvoji raketového vojska a dělostřelectva včetně nárůstu jeho úlohy a místa v soudobé operaci.

Jestliže tedy dnes řešíme problematiku, která má zvýšit tempo operace, pak se neobejdeme bez takových pojmů, jakými jsou údery, palba, manévr (pohyb) atp. Potvrzují to jednomyslně i autoři obou zmíněných článků. Proto chci v souvislosti s bojovou činností operační manévrující skupiny připomenout význam úderů a paleb raketového vojska a dělostřelectva, jako již dnes operačních pojmů, pro její zasazení a činnost vůbec. Ten vyplývá z úkolů, které budou řešit raketové vojsko jadernými údery a dělostřelectvo palbami ve prospěch zasazení a vlastní bojové činnosti operační manévrující skupiny.

V období do zasazení operační manévrující skupiny to bude:

- ničení prostředků jaderného napadení v celém pásmu frontu (armády),
- ničení operačních záloh nepřítele v prostorech soustředění i za přesunu,
- ničení letectva nepřítele na letištích,
- ničení míst řízení a navedení letectva,
- ničení prostředků PVO na směru činnosti operační manévrující skupiny,

- vytváření silných radiačních pásem k přehrazení směrů přesunu operačních záloh nepřítele do pásma činnosti operační manévrující skupiny,
- ničení taktických prostředků jaderného napadení a dělostřelectva nepřítele na bocích pásma zasazení skupiny,
- ničení prostředků radioelektronického boje v pásmu zasazení skupiny.

V období vedení bojové činnosti bude to ničení:

- prostředků jaderného napadení v celém pásmu frontu (armády),
- budovaných a vybudovaných obranných pásem nepřítele v hloubce, obsazených vojsky na směr postupu operační manévrující skupiny,
- operačních záloh v prostorech soustředění i za přesunu na směr bojové činnosti skupiny, v jejím týlu a na bocích,
- letectva na letištích a prostředků PVO,
- prostředků radioelektronického boje.

Z hlediska boje s prostředky jaderného napadení nepřítele v tomto období chce zvýraznit význam tohoto nového prvku operační sestavy v tom směru, že skupina se svojí bojovou činností podílí na narušení systému jaderné podpory vojsk nepřítele. Její rozhodné pronikání do hloubky operační sestavy nepřítele nutí jeho prostředky jaderného napadení k manévru do větší hloubky a tím i ke snížení možnosti jejich dálkového dosahu.

Uvedený závěr a nástin úkolů raketového vojska a dělostřelectva frontu (armády) konkretizuje náčelník RVD frontu (armády) ve svém návrhu operačního a bojového použití RVD k rozhodnutí veliteli v těchto otázkách:

- úkoly RVD frontu (armády) ve prospěch operační manévrující skupiny a to do doby zasazení a v průběhu její bojové činnosti,
- posílení skupiny dělostřelectvem a dělostřeleckými průzkumnými prostředky,
- přidělení jaderných náplní pro raketové vojsko operační manévrující skupiny,
- spotřeba dělostřelecké a PT munice, vyčleněné pro operační manévrující skupinu.

Při posílení skupiny raketovým vojskem a dělostřelectvem vycházíme z charakteru její bojové činnosti a úkolů, které bude skupina řešit. Půjde o činnost charakterizovanou efektivní syntézou manévru palbou a pohybem. Proto i požadavky na bojové vlastnosti RVD, které působí v rámci operační manévrující skupiny, budou spočívat ve vysoké manévrovosti bojové techniky v terénu i na komunikaci, velkém dostřelu a manévrovosti údery a palbou, vysoké efektivnosti prostředků dělostřeleckého průzkumu.

Těmto požadavkům na bojové vlastnosti RVD je adekvátní především samohybné dělostřelectvo (ráže 122 a 152 mm), kanóny 130mm a raketomety 122mm.

Dále musíme mít na zřeteli i požadavek palebné samostatnosti operační manévrující skupiny. Z toho vyplývá, že v operační manévrující skupině armády (hodnota jedné divize) bude třeba vytvořit minimálně 2 plukovní dělostřelecké skupiny o 2 až 3 oddílech a divizní dělostřeleckou skupinu o 3 až 4 oddílech.

Kalkulace u operační manévrující skupiny frontu — viz **tabulku 1**.

Tabulka 1

	Operační manévrující skupina	
	frontu (2—3 div.)	armády (1 msd)
Počet organických oddílů divizí	10	7
Potřeba oddílů pro vytvoření dělostřeleckých skupin	14—20	7—10
Potřeba posílení skupiny oddílů	4—10	až 3
Možnosti posílení skupiny	1—2 db (z toho 1 rmb)	1 rmp

Náčelník raketového vojska a dělostřelectva frontu (armády) v návrhu na posílení skupiny bere v úvahu tyto skutečnosti:

- cíl a zámysl frontové (armádní) operace,
- úlohu a místo operační manévrující skupiny v rámci frontové (armádní) operace,
- sílu, uskupení a předpokládaný zámysl bojové činnosti nepřítele v plánovaném pásmu činnosti skupiny,
- složení a možnosti RVD frontu (armády),
- úkoly RVD vojsk 1. operačního sledu fronty (armády),
- počet přidělených jaderných raket a dělostřelecké munice na operaci frontu (armády).

Neméně důležitým úkolem je i vybavení skupiny jadernými raketami pro oddíly vojskových raket a dělostřeleckou municí.

Počítáme-li s průměrnou normou spotřeby raket 2 až 3 na jeden den boje pro oddíl vojskových raket, pak to znamená pro skupinu armády v síle jedné vševojskové divize 4 až 9 raket a pro skupinu frontu v síle např. dvou divizí 12 až 24 raket. S touto potřebou jaderných raket musí náčelník RVD frontu (armády) již při zpracování návrhu na rozdělení raket na operaci počítat, zabezpečit v součinnosti s náčelníkem výzbrojní služby jejich včasnou přípravu a přísun k určeným jednotkám ještě do zahájení bojové činnosti skupiny v odpovídajícím stavu technické pohotovosti.

Obdobně tomu bude i v otázkách zabezpečení skupiny dělostřeleckou municí. Zde budeme počítat i se vzdušným přísunem munice, protože přepravní kapacita dopravních prostředků skupiny neumožní její zásobení klasickou municí na celou dobu vedení boje.

Výsledky plánování bojové činnosti RVD ve prospěch operační manévrující skupiny jsou uvedeny v Plánu bojového použití RVD frontu (armády), na jehož základě pak náčelník RVD upřesňuje úkoly náčelníkovi RVD skupiny a vydává mu odborné nařízení. Bude-li do skupiny určen již konkrétní svazek, je nutné, aby jeho náčelník RVD obdržel všechny dostupné podklady současně s úkolem vševojskového velitele a tyto mu do zahájení bojové činnosti upřesníme krátkým nařízením. Bude-li operační manévrující skupina určena až v průběhu operace, nebo bude-li nutné určený svazek z jakýchkoli důvodů změnit, je náčelník RVD armády (frontu) povinen včas operativně upřesnit úkoly RVD a vydat je v souladu s rozhodnutím vševojskového velitele buď

osobně na velitelském stanovišti, nebo prostřednictvím svého zástupce na VS skupiny, za přesunu na směr jejího použití, popř. i v prostoru jejího zasazení. V krajním případě bude nutné použít i odpovídajícího druhu pojítka či styčného orgánu. Způsob vydání úkolů ovlivní především časové možnosti.

Výsledky plánování bojové činnosti RVD ve prospěch operační manévrující skupiny musí svým konkrétním výrazem dokumentovat integritu palby (úderů) a pohybu a její operační charakter. Tato fáze frontové (armádní) operace dává totiž široké možnosti uplatnění tohoto principu komplexnosti ničení nepřítele. Klade však také mimořádné požadavky na tvůrčí, nešablonovitý přístup náčelníků a štábů RVD při aplikaci všech osvědčených metod a forem palebné činnosti RVD, jakož i na propracovanou součinnost všech prostředků ničení nepřítele za řízení vševojskového velitele a jeho štábu.

Vysoké požadavky budou kladeny i na činnost náčelníka a štábu RVD operační manévrující skupiny, které vyplývají ze specifiky úkolů skupiny. Jejich činnost bude ovlivňovat především:

- průzkumová hodnota údajů o nepříteli v hloubce jeho obrany,
- prudké změny situace jak v dotyku, tak i v hloubce (na směrech činnosti skupiny),
- relativní samostatnost v rozhodování,
- bojová kvalita palebných prostředků skupiny, množství jaderných raket a munice, které má k dispozici,
- hodnota podpory bojové činnosti skupiny prostředky nadřízeného velitele,
- nepřetržitost spojení s nadřízeným štábem RVD.

Náčelník raketového vojska a dělostřelectva skupiny a jeho štáb se musí proto ve své práci orientovat na eliminaci negativních vlivů a na plné využití všech činitelů, které vytvářejí podmínky pro úspěšnou činnost RVD v rámci skupiny. K tomu musí také přijmout potřebná opatření, jejichž konkrétní výraz uvede v Plánu bojové činnosti RVD operační manévrující skupiny.

Při plánování vychází náčelník a štáb RVD z rozhodnutí velitele operační manévrující skupiny, úkolů, plněných ve prospěch skupiny prostředky nadřízeného velitele a úkolů jeho náčelníka RVD. Konkrétnost plánu bojové činnosti RVD bude úměrná konkrétnosti podkladů, které má pro plánování k dispozici. Přitom musí položit velký důraz na úkoly všestranného zabezpečení bojové činnosti RVD, zvláště na průzkum, jehož činnost musí být vysoce aktivní. Na této činnosti do značné míry závisí konkrétní podoba plánu bojové činnosti RVD a tím i efektivnost jaderného a palebného ničení nepřítele.

Vážnou a jednou z rozhodujících otázek úspěšné činnosti RVD operační manévrující skupiny je organizace součinnosti. Je natolik vážná, že ji musí organizovat a řídit vševojskový velitel a jeho štáb. Součinnost budeme organizovat s:

- raketovým vojskem a dělostřelectvem nadřízeného stupně velení,
- letectvem, které působí v pásmu činnosti skupiny,
- bojovými vrtulníky,
- uvnitř raketového vojska a dělostřelectva,
- vševojskovými útvary a jednotkami,
- prostředky průzkumu, zvláště vzdušného,
- prostředky radioelektronického boje.

Tento výčet ukazuje i na posloupanost důležitosti součinnosti s jednotlivými druhy vojsk a prostředky. Zvláštní význam má trvalá a úzká součinnost skupiny s raketovým vojskem frontu i armád, jejichž úderů operační manévrující skupina bezprostředně využívá ke splnění svých úkolů. Proto budeme jaderné údery raketového vojska i letectva ve prospěch skupiny časově i prostorově limitovat, abychom dosáhli jejich maximálního využití.

Trvalou součinnost s letectvem organizujeme nejen z hlediska ničení objektů nepřítele, ale i z hlediska bezpečnosti jeho činnosti v pásmu operační manévrující skupiny vůči drahám letu raket i střel pozemního dělostřelectva.

Potřeby součinnosti s ostatními druhy vojsk se v podstatě nevymykají soudobým požadavkům a kritériím. Přesto i zde je třeba uplatňovat princip komplexnosti, jehož význam v soudobé operaci trvale stoupá.

Vlastní bojová činnost raketového vojska a dělostřelectva bude po proniknutí operační manévrující skupiny do hloubky charakterizována požadavky, které vyplývají z jeho úlohy a místa při plnění hlavních úkolů skupiny. Můžeme je shrnout v podstatě do těchto typových situací, charakteristických pro činnost raketového vojska a dělostřelectva:

- účinná podpora rozhodného pronikání skupiny do hloubky operační sestavy nepřítele,
- efektivní a spolehlivé ničení silných odporů a větších uskupení nepřítele k uchování vlastní bojeschopnosti a volnosti manévru,
- účast RVD v komplexním ničení nepřítele po částech,
- účast RVD v komplexním ničení nepřítele při plnění rozhodujících úkolů hlavními silami operační manévrující skupiny.

I když nemůžeme v činnosti raketového vojska a dělostřelectva připustit jakýkoliv schematismus, můžeme pro jednotlivé typové situace předpokládat určité způsoby vedení úderů a paleb, jakož i s tím související formy velení.

V období pronikání operační manévrující skupiny do hloubky operační sestavy nepřítele musí být raketové vojsko a dělostřelectvo skupiny schopno v krátké lhůtě soustředit svoji údernou sílu na rozhodující směr, vést předstihující jednotlivé a skupinové raketové jaderné údery a hromadné palby k ničení důležitých objektů nepřítele ve dne i v noci. Bude-li na směru postupu skupiny použit taktický či operační výsadek, bude třeba využít úderné a palebné síly raketového vojska a dělostřelectva k vytvoření podmínek pro co nejkratší spojení vojsk skupiny s výsadkem. Ukazuje se proto výhodné v rámci možností posílit skupinu dalekonosným dělostřelectvem k vedení dalekých paleb k podpoře boje výsadku.

Raketové vojsko a dělostřelectvo bude významnou silou i při úsilí k uchování operační volnosti manévru a maximální možné bojeschopnosti operační manévrující skupiny. Vedení vysoce manévrové bojové činnosti bude vyžadovat, aby se v plném rozsahu projevila integrita manévru palbou a manévru pohybem a to jak rychlou centralizací palebné činnosti, tak i vedením soustředěných paleb v dělostřeleckých skupinách a palbami jednotlivých dělostřeleckých oddílů a to jak na čele a bocích postupujících vojsk, tak na jejich zádi. Právě palebné přikrytí operační manévrující skupiny i v jejím týlu bude zvláštností, kterou musíme již při tvorbě uskupení dělostřelectva jakož i umístěním raketového vojska v její sestavě plně respektovat.

Vzhledem k tomu, že jedním z úkolů hlubokých operačních záloh nepřítele bude zastavení postupu operační manévrující skupiny a její zničení, po-

čítáme i se soustředěnými údery hlavních sil skupiny a ničením nepřítele po částech. Při řešení tohoto úkolu bude nezbytné soustředit úsilí všech prostředků ničení na nejdůležitější prvky sestavy nepřítele k vytvoření mezery uplatněním všech prostředků a způsobů palebné činnosti komplexní formou. V tomto období musí uplatnit svůj vliv náčelník RVD armády (frontu), včas sladit údery raketového vojska operační manévrující skupiny a operačně taktických prostředků armády (frontu) k podpoře boje skupiny. Zvláštní pozornost přitom musí věnovat časovému i prostorovému sladění jaderných úderů tak, aby je mohla s maximální efektivností využít vojska operační manévrující skupiny.

V průběhu vedení boje operační manévrující skupiny bude nutné plnit i takové úkoly, jako je vlom do připravené a organizované obrany nepřítele a vytvoření podmínek pro její ovládnutí svazky prvního sledu armády (frontu), popř. i přejít celou sestavou do obrany s cílem udržet ovládnutý prostor do příchodu hlavních sil armády (frontu). V této situaci bude třeba uplatnit v plném rozsahu principy komplexního ničení nepřítele jak v obraně, tak za útoku. Ke splnění tohoto úkolu bude mít však náčelník RVD skupiny zpravidla omezené prostředky jak v počtu raket, tak v dělostřeleckých hlavních i municii (zvláště v případě, že se nepodaří přísun v potřebném rozsahu). Proto musíme volit takové formy a metody bojové činnosti RVD, jejichž efektivnost zabezpečí splnění úkolu. Jde o co nejužší součinnost mezi všemi prostředky ničení, včetně tanků a bojových vozidel pěchoty, jejich použití pro přímou i nepřímou střelbu, dovednou organizaci klamné činnosti, rychlý manévř palbou i pohybem, jakož i pečlivé a všestranné zabezpečení bojové činnosti RVD. V dané situaci bude třeba udržovat ve vysokém stupni pohotovosti i raketové vojsko operačně taktického určení k ničení prostředků jaderného napadení, letišť, míst velení a prostředků PVO a radioelektronického boje nepřítele a k ničení přisunovaných záloh do prostoru bojové činnosti operační manévrující skupiny.

Závěrem chci uvést, že jsem podal jen stručný nástin charakteru bojové činnosti RVD v sestavě operační manévrující skupiny a poukázal na některé její zvláštnosti. Tím jsem chtěl dát podnět k dalšímu podrobnějšímu rozpracování této nové problematiky.